

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ**

NOTĂ DE PREZENTARE

Interesul pentru literele grecești a fost mereu prezent în spațiul românesc și nu numai în cadrul comunităților grecești. În prezent, ca urmare a integrării europene a României, relațiile cu Grecia și Cipru se dezvoltă pe multiple planuri, ducând la o reînviere a interesului pentru limba neogreacă, prin creșterea permanentă a cererii de cunoscători în acest domeniu.

Programa de Limba și Literatura Neogreacă își propune să valorifice achizițiile lingvistice și culturale ale elenismului actualizate în context modern european. Prezentele propuneri privind evaluarea etapelor de formare continuă a personalului didactic se adresează profesorilor de limba neogreacă din învățământul primar, gimnazial și liceal.

Programa de examen este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru limba și literatura neogreacă. Ea este concepută astfel încât să răspundă exigențelor reformei față de pregătirea profesorilor, potrivit standardelor societății contemporane de eficiență a sistemului de învățământ. Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare.

Urmărind obiectivele generale și specifice ale disciplinei, programa este astfel structurată încât să coreleze domeniul specialității (limba și literatura neogreacă) cu științele conexe: metodică și pedagogia. Este important ca profesorul să poată demonstra felul în care aplică în actul didactic aceste competențe în mod adecvat, creativ și reflexiv.

De asemenea, competențele și conținuturile programei sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistematică în realizarea activităților didactice.

COMPETENȚE EVALUATE

1. Limba și literatura neogreacă

<i>Domenii de competență</i>	<i>Unități de competență</i>
Comunicare	<ul style="list-style-type: none"> Comunicarea în relația profesor-elev Demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional
Curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Înțelegerea și cunoașterea structurilor gramaticale specifice limbii neogrecești Cunoașterea conținuturilor științifice ale disciplinei Probarea competențelor lingvistice necesare conversației, exprimării în scris în limba neogreacă, traducerii și retroversiunii Stăpânirea metodelor științifice de analiză și interpretare a mărturiilor scrise și a textelor literare din diverse epoci ale culturii grecești; Capacitatea de a explica particularitățile stilistice ale limbii; Cunoașterea metodelor teoretice de analiză stilistică a textelor literare. Cunoașterea terminologiei specifice și aptitudini de interpretare critică prin comentariul literar al unor eșantioane reprezentative din operele autorilor greci Capacitatea de a valorifica cunoștințele de vocabular în interpretarea și studierea elementelor de origine greacă din limbajul internațional, precum și din limba română Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei (limbă, literatură, elemente de istorie, cultură, civilizație) și problemele de învățare specifice domeniului Înțelegerea statutului limbii neogrecești, a caracterului unitar și a continuității sale de-a lungul celor patru milenii de evoluție; cunoașterea principalelor etape ale istoriei limbii grecești pentru o mai bună cunoaștere a trăsăturilor specifice limbii moderne. Capacitatea de a explica tendințele limbii moderne prin analiza diacronică a faptelor de limbă Capacitatea de a argumenta și demonstra rolul deosebit al limbii și culturii grecești în formarea civilizației moderne, în crearea, cultivarea și îmbogățirea limbajului științific internațional, a vocabularului filosofic, estetic, a terminologiei gramaticale etc. Elaborarea proiectului didactic
Evaluare	<ul style="list-style-type: none"> Capacitatea de evaluare a cunoștințelor elevului

2. Metodica predării Limbii și Literaturii Neogrecești

Comunicare	<ul style="list-style-type: none"> • Conștientizarea exigențelor relației de comunicare a profesorului: elevii, familia, comunitatea, colectivul didactic și managerial • Capacitatea de a construi un climat educativ interactiv, de cooperare, stimulat
Curriculum	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi; aplicarea adecvată a principiilor și a metodelor specifice de abordare a noțiunilor de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică) • Proiectarea parcursului disciplinar: obiective cadru și obiective de referință ale disciplinei; modele ale activității de învățare; conținuturi și concepte operaționale ale acestora • Selectarea diverselor modalități de abordare a textului literar • Aplicarea creativă și reflexivă a cunoștințelor despre predarea-învățarea disciplinei • Capacitatea de a realiza și proiecta demersuri didactice trans-, inter- și multidisciplinare • Analizarea unor proiecte pentru opționalul ca disciplină nouă sau pentru opționalul integrat
Evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de proiectare și realizare a evaluării competențelor dobândite de elevi • Selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate
Formarea elevilor	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de a adecva demersurile didactice la particularitățile de vârstă ale elevilor • Capacitatea de a dezvolta reprezentări culturale și de a trezi interesul elevilor pentru limba, cultura și civilizația greacă; Capacitatea de a explica idealurile elenismului (de pildă ale olimpismului) nu doar ca sâmburi ai civilizației grecești și europene, dar și ca elemente ale unei etici profund valabile în zilele noastre. • Oferirea unui model al disciplinei ca exercițiu de lectură, reflecție și transfer interdisciplinar în stilul personal de muncă intelectuală.

TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ

A. LIMBA NEOGREACĂ

Scurt istoric al limbii grecești: Periodizarea și liniile principale de evoluție. Limba arhaică și limba clasică. Limba comună. Începuturile diglosiei. Greaca bizantină. Stratificarea lingvistică: limba cultă și cea demotică. Interacțiuni lingvistice. Greaca modernă. Conflictul dintre limba pură și limba populară. **Alfabetul.** Scrierea, pronunția, punctuația. **Fonetica.** Sistemul fonetic. Fenomene fonetice vocalice și consonantice. Regulile generale de accentuare. **Morfologia.** Categoriile gramaticale ale numelui. Articolul. Substantivul. Adjectivul. Pronumele. Numeralul. Verbul. Părțile de vorbire neflexibile: adverbul, prepozițiile, conjuncțiile, interjecțiile. **Sintaxa.** Elemente de sintaxă a cazurilor. Elemente de sintaxă a frazei. **Lexicul.** Derivare. Compunere. Probleme de semantică lexicală. Inovații lexicale și frazeologice contemporane.

B. LITERATURA NEOGREACĂ

Introducere în geografia, istoria și civilizația greacă. Influența cadrului geografic asupra vieții și mentalității locuitorilor. Marile perioade ale istoriei elene. De la orașele stat din antichitate la regatele elenistice, de la cucerirea romană la Imperiul Bizantin, de la stăpânirea otomană la formarea statului modern. Contribuția grecilor la patrimoniul european. Originile grecești ale culturii europene. Elenismul din România, capitol important al Istoriei grecilor și al Istoriei românilor.

Caracteristicile și reprezentanții literaturii grecești în diferite epoci. *Literatura antică:* Poemele homerice, lirismul arhaic, teatrul; Oratoria, literatura epocii elenistice și a epocii romane. *Literatura bizantină:* periodizare, caracteristici, reprezentanți. Literatura bizantină în Țările Române. *Creații literare în epoca stăpânirii otomane.* Renașterea literară cretană.

Scrieri grecești în și despre Principatele Române. Fanarioții și Iluminismul neoelen. Contacte româno-elene.

Literatura greacă de la medieval la modern. Influențele Occidentale asupra literaturii grecești a secolului XIX. Nașterea poeziei grecești moderne în Insulele Ionice (Solomos, Kalvos). Revoluția greacă. Memoriile luptătorilor de la 1821. Impunerea unei limbi purificate de elementele străine (katharevousa). Vechea școală ateniană. Romantismul grecesc. Adoptarea limbii demotice în poezie. Noua Școală Ateniană. Generația 1880. Palamas – corifeu al liricii neogrecești. Poezia greacă la 1900. Proza neoelenă în limba pură. Nuvela de moravuri și romanul.

Literatura greacă a secolului XX. Societatea grecească în primele două decenii ale secolului XX (Războaiele Balcanice, Primul Război Mondial). Implicațiile politicului în literatură. Noi influențe occidentale și noi curente ideologice. Lirica. Elenismul în afara granițelor. Poezia lui Konstantinos Kavafis. Nikos Kazantzakis și moștenirea sa culturală. Prietenia cu Panait Istrati. Generația 1930 în literatura greacă. Proza (Myrivilis, Venezis, Kondoglu, Terzakis, Politis, Petsalis-Diomidis, Prevelakis, Panaiotopoulos). Poezia generației 1930 (Emirikos, Engonopoulos, Elytis, Seferis).

Poezia greacă postbelică. Scriitori greci în exil în România (Loudemis, Sivetidis, Rendis). Noi curente în poezia postbelică. Perspectivele literaturii grecești la începutul mileniului III.

Contribuția grecilor la patrimoniul literar universal.

Traducerea și comentarea unor fragmente din opere reprezentative ale literaturii grecești:

Γεώργιος Βιζυηνός, *Το αμάρτημα της μητρός μου*. Κωνσταντίνος Π. Καβάφης, *Ποιήματα*. Οδυσσεύς Ελύτης, *Αξιόν Εστί*, Νίκος Καζαντζάκης, *Οδυσσεύς*. Κωστής Παλαμάς, *Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου*.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATORIE PENTRU TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ

A. Bibliografie pentru limba neogreacă:

Băcanu Cristina, *Gramatica Neogreacă*, Ed. Bizantină, București, 2000.

Băcanu Cristina, *Neogreaca în 150 de exerciții cu rezolvări*, Ed. Bunavestire, București, 2002.

Mardare Valeriu, *Limba Neogreacă, Curs practic*, Ed. A II-a, Ed. Polirom, Iași, 2004.

Triandafilidis Manolis A., *Mică Gramatică a Limbii Neogrecești* (traducere de Andreas Rados și Leonidas Rados), Universitatea Aristotel, Institutul de Studii Neoeleene, Thessaloniki, 1996.

Μπαμπινιώτης Γ., *Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία*, Αθήνα, 1998.

Περισσότερα ελληνικά, University Studio Press, Thessaloniki, 2000.

B. Bibliografie pentru literatura și cultura neogreacă:

Enciclopedia civilizației grecești, Ed. Meridiane, București, 1970.

Dimaras C.Th., *Istoria literaturii neogrecești*, București, 1968.

Kitromilides Pashalis M., *Iluminismul neoelen*, București, 2005.

Lazăr Elena, *Capodopere ale literaturii neoeleene*, Ed. Omonia, București, 2003.

Lazăr Elena, *Panorama literaturii neoeleene*, Ed. Omonia, București, 2001.

Lesky Albin, *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας*, Atena, 1998.

Montanari Franco, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας - Από τον 8ο αι. π.Χ. έως τον 6ο αι. μ.Χ.*, Thessaloniki, 2008.

Pierre Grimal, *ΔιCTIONAR de mitologie greacă și romană*, Ed. Saeculum, I.O., București, 2003.

Vakalopoulos A., *Istorie neogreacă (1204-1975)*, Ed. Euro-Atlantica, București, 2004.

Μερακλής Μ., *Η σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία, (1945-1970)*.

Περάνθης Μιχαήλ, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Ζωής. Από τις πρώτες ρίζες ως την Επανάσταση (1000-1821)*, Αθήνα, 2006.

Πολίτης Λ., *Ιστορία της νέας ελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, 2002.

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ

1. Școala ca sistem. Opțiunea pentru studierea limbii neogrecești. Studierea limbii neogrecești din perspectiva integratoare a culturii și civilizației grecești.
2. Interdisciplinaritatea - obiectiv major în predarea limbii neogrecești: abordarea interdisciplinară a filosofiei, istoriei, mitologiei, religiei, geografiei, artei.
3. Corelarea conținuturilor disciplinei cu competențele vizate de efortul formativ al parcursului didactic, având ca finalitate integrarea în viața socială și profesională.

4. Corelarea segmentelor de proiectare, învățare și evaluare cu toate palierele disciplinare: cunoașterea limbii, formarea reprezentărilor culturale și atitudinale, modele ale muncii intelectuale.
5. Proiectarea demersului didactic: a. Obiective cadru de pedagogie generală; b. Obiective de referință ale disciplinei, cu modele de activități de învățare; c. Conținuturi;
6. Strategii didactice ale învățării; Metode de predare a literaturii, a culturii și civilizației grecești; Tehnica analizei stilistice a textului; Tehnica traducerii și a analizei complexe a textului;
7. Folosirea mijloacelor audio-vizuale în predarea lecției de limbă și literatură neogreacă.
8. Evaluarea. Obiectivele evaluării. Tipuri de evaluare. Tehnici de evaluare: diagnoza, evaluarea continuă, evaluarea formativă și sumativă.
9. Personalitatea profesorului de limba și literatura neogreacă. Măiestria pedagogică, respectul față de profesie și conștiința misiunii sale.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATORIE PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII NEOGRECEȘTI

Lucrări generale:

Cerghit I., Neacșu I., Pânișoară I.O., Potolea D., *Prelegeri pedagogice*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
 Cucos C., *Pedagogie generală*, Ed. Polirom, Iași, 2000.
 Drăgulescu C., *Perfecționarea metodologiei predării*, București, 1978.
 Ionescu M., *Lecția între proiect și realizare*, Ed. Dacia, 1982.
 Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj, 1995.
 Nicola I., *Tratat de pedagogie școlară*, Ed. Aramis, București, 2000.
 Stoica A., *Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori*, Ed. ProGnosis și SNEE, București, 2001.

Programele școlare în vigoare pentru disciplina *Limba și Literatura Neogreacă*, pentru clasele I-XII.

Manuale:

Tsorakidis Savas, *Μαθαίνω Ελληνικά (Învăț grecește)*, București, 2003.
 Αρβανιτάκης Κλεάνθης, Αρβανιτάκη Φρόσω, *Επικοινωνίστε Ελληνικά (Communicate in Greek), 1, 2, 3*, Ed. a XXIa, Deltos Publishing, Atena, 2010
Γνωρίζω ήδη Ελληνικά, Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας «Μέγας Αλέξανδρος», Atena, 2009.
 Δήμητρα Δήμητρα, Παπαχειμώνα Μαρινέτα, *Ελληνικά τώρα 1+1* și vol. II - *Ελληνικά τώρα 2+2*, Ed. Nostos, Atena, 1992.
 Μπαμπινιώτης Γ., *Ελληνική Γλώσσα*, Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, Atena, 1995.
Τα Νέα Ελληνικά για ξένους, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ed. A III-a, Thessaloniki, 1999; *Τα Νέα Ελληνικά για ξένους*, βιβλίο ασκήσεων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, University Studio Press, Thessaloniki, 1982.